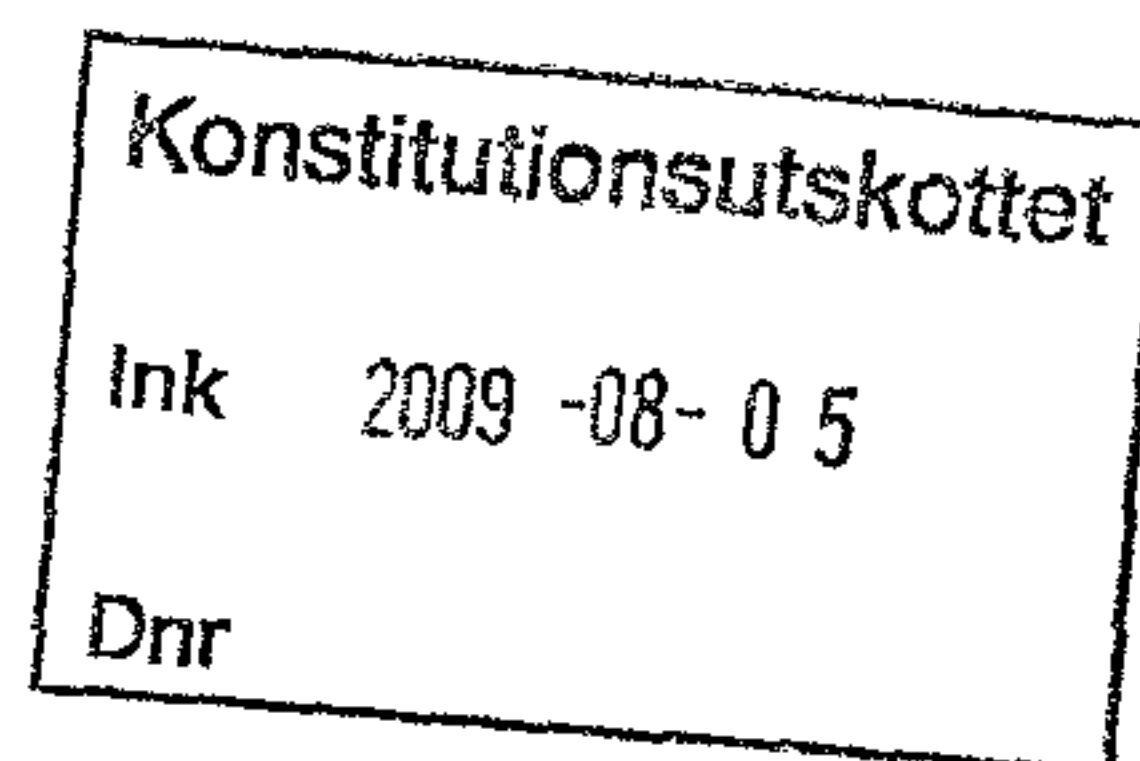

Stockholm 2009-08-05

Begäran om granskning av regeringens samråd med riksdagen rörande möjligheter för amerikanska myndigheter att ta del av hemliga uppgifter från svenska banker.

Regeringen har en samrådsskyldighet med Riksdagen i frågor som ska beslutas i Europeiska unionens råd. Denna skyldighet är grundlagsreglerad och bygger på att regeringen ska ta initiativ till samrådet samt informera om det sakliga innehållet i samrådet.

Kl 10.00 den 27 juli fick EU-nämndens ledamöter ett SMS från nämndens kansli med följande lydelse:

"Brådskande skriftligt samråd angående A-punkt rörande förhandlingsdirektiv för förhandlingar mellan EU och USA om ett avtal om tillgång för USA:s finansministerium till betalningsmeddelanden för att förebygga och bekämpa terrorism och finansiering av terrorism finns inom kort på mailen. Ev. synpunkter senast kl. 10.30 i dag. Tyst medgivande gäller."

Tidsfristen var satt så att den sammanföll med starten av det rådsmöte i Bryssel där beslut skulle fattas som första dagordningspunkt. Fristen flyttades senare fram en halvtimme. När det första e-postmeddelandet så småningom kom kl 10.40 visade det sig att ärendet varit uppe för diskussion på inte mindre än fem olika högnivåmöten i EU sedan det lagts fram av Kommissionen redan den 18 juni, två gånger i Coreper och tre gånger i RIF-rådet. Fyra av mötena ägde rum under svenskt ordförandeskap.

Ärendet slutbehandlades i Coreper den 23 juli, men vid utrikesministerns redovisning inför EU-nämnden den 24 juli lämnades ingen information alls om att detta ärende skulle behandlas vid det efterföljande rådsmötet.

Regeringen har alltså haft god kännedom om sakfrågan och haft tid på sig att både informera EU-nämndens ledamöter om det sakliga innehållet och ge tillräcklig tid för samråd. Så har inte skett.

Av underlaget från EU-nämndens kansli framgår dessutom att ärendet inte tidigare varit behandlat i nämnden. I sak rör det komplicerade frågor där många och grannliga avvägningar mellan t ex den personliga integriteten och skyddet mot terrorism ska göras. Enligt uppgifter från EU-nämndens kansli framgår det att kansliet inte fått tillgång till det dokument nämnden skulle ha synpunkter på förrän en timme efter det att den senast satta tidsfristen löpt ut, och efter det att beslutet i sakfrågan redan fattats i Bryssel. Beskedet från regeringskansliet var dessutom att dokumentet var hemligt och inte kunde delges ledamöterna med e-post utan endast fanns tillgängligt för de

ledamöter som befann sig i riksdagshuset. I sak är det självklart helt omöjligt att ta ställning i sådana frågor med i princip vändande post även om man haft tillgång till hela texten, som kan vara mycket krävande och ställa krav på en seriös beslutsprocess inom partierna. Men om innehållet i det förslag man skall ta ställning till inte ens teoretiskt finns tillgängligt förrän efter det att beslut fattats på rådsmötet i Bryssel blir riksdagens blir riksdagens möjlighet att fylla sin grundlagsfästa roll i beslutsprocessen noll.

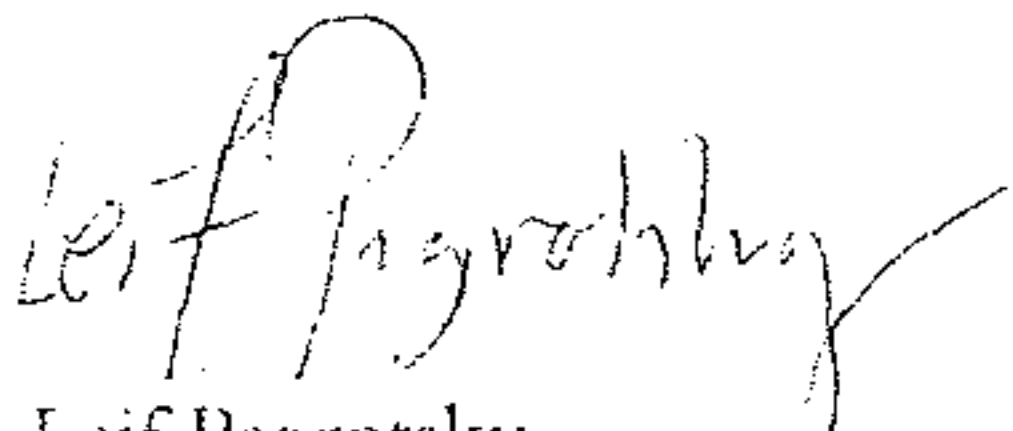
Det grundlagsfästa samrådet är inte en formsak. I den proposition (1994/95:19) som föregick Sveriges inträde i EU sägs på sidan 532 följande om samrådets funktion:

"Riksdagen bör tillförsäkras ett inflytande på förhand över de frågor som skall behandlas i Europeiska unionens råd. Detta bör åstadkommas genom att riksdagen ges möjlighet att påverka de ståndpunkter som Sverige skall inta inför förhandlingar och beslutsfattande inom EU."

Möjligheterna att påverka och få ett inflytande över detta beslut från riksdagens sida har genom regeringens agerande förvandlats till en ren chimär. Mot denna bakgrund kan konstateras att det sätt som samrådet här skett på är direkt förkastligt och bör skarpt kritiseras av riksdagen och konstitutionsutskottet.

Även om KU inte ska behandla samrådets innehåll är det svårt att bortse från att ärendet behandlar potentiellt väl så integritetskränkande frågor som t ex FRA-lagen och IPRED. Samrådsskyldigheten är inte avhängig av ärendets innehåll eller politiska vikt, men att regeringen, som i och med det svenska ordförandeskapet är ansvarig för processen i hela EU, inte klarat av det mest elementära med dagordningar och tidtabeller i ett fall som detta är anmärkningsvärt. Direkt pinsamt för regeringen är att den fått närmare en miljard i extra anslag för att klara av det svenska ordförandeskapet i EU och i praktiken inte ens klarar det rutinmässiga samrådet med riksdagen i för enskilda medborgare integritetskänsliga frågor.

Jag vill därför att konstitutionsutskottet granskar om regeringens samråd med EU-nämnden skett i enlighet med de bestämmelser som finns i regeringsformens 10 kap. rörande förhållandet till andra stater respektive riksdagsordningens 10 kap. rörande behandlingen av frågor i EU.

Leif Pagrotsky